

IQTISODCHI UCHUN KREATIV FIKRLASH NIMA UCHUN KERAK?

Madraximova Gulasal Ro'zimboy qizi -

*Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
katta o'qituvchisi, Phd*

Nasullayeva Yoqutoy Nasim qizi -

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti assistenti

https://doi.org/10.55439/ECED/vol23_iss4/a40

Annotatsiya. Maqolada iqtisodchilar uchun kreativ fikrlashning ahamiyati, kreativlik sifatlarini rivojlantirish imkoniyatlari va kreativ fikrlovchi insonning xususiyatlari haqida batafsil bayon etilgan. Zamonaviy iqtisodiyotda shaxsning ijodkorligi va ijodiy qobiliyatlari mutaxassisning muvaffaqiyatli kasbiy faoliyati uchun zarur muhim vakolatlardir. Bu qobiliyatlardan biri boshqaruvga ijodiy yondashishdir.

Kalit so'zlar: kreativ, kreativlik, individual, professional, motivatsiya, intellektual, innovatsion.

ЗАЧЕМ ЭКОНОМИСТУ НУЖНО ТВОРЧЕСКОЕ МЫШЛЕНИЕ?

Мадрахимова Гуласал Рузимбой кизи -

*Старший преподаватель, Phd Ташкентского
государственного экономического университета*

Насуллаева Ёкутой Насим кизи -

*Ассистент, Ташкентского
государственного экономического университета*

Аннотация. В статье подробно рассказывается о значении творческого мышления для экономистов, возможностях развития творческих качеств, характеристиках креативно мыслящего человека. В современной экономике креативность и творческие способности личности являются важными компетенциями, необходимыми для успешной профессиональной деятельности специалиста, одним из таких умений является творческий подход к управлению.

Ключевые слова: творчество, творчество, индивидуальный, профессиональный, мотивационный, интеллектуальный, инновационный.

WHY DOES AN ECONOMIST NEED CREATIVE THINKING?

Madрахimova Gulasal Ruzimboy qizi -

Senior teacher, Phd Tashkent State University of Economics

Nasullayeva Yoqutoy Nasim qizi -

Assistant, Tashkent State University of Economics

Annotation. The article details the importance of creative thinking for economists, the possibilities for developing creative qualities, and the characteristics of a creatively thinking person. In the modern economy, creativity and creative abilities of an individual are important competencies necessary for the successful professional activity of a specialist, one of these skills is a creative approach to management.

Keywords: creativity, creativity, individual, professional, motivational, intellectual, innovative.

Kirish. Rivojlangan mamlakatlarda olib borilgan 20 yillik tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, ijodiy korxonalar an'anaviy ish o'rinlariga nisbatan ikki barobar ko'p ish o'rinlarini yaratadi. Avtomatlashtirilgan ishlarga qaramay, robotlar kishilarning o'rnini bosganda, ijodiy sohalar insonga muhtoj. Ma'lum bo'lishicha, bu juda barqaror ish ekan. Hozirgi globallashuv sharoiti, istaymizmiyo'qmi, bizning ishlash va yashash tarzimizni o'zgartirmoqda. Birinchidan, biz globallashish, ifloslanish, moliyaviy inqirozlar yoki yangi epide-

miyalar bo'ladimi, butun dunyoga ta'sir qiladigan murakkab muammolarga tobora ko'proq duch kelmoqdamiz. Ushbu muammolarni hal qilish bo'yicha harakatlarni muvofiqlashtirish uchun bizga ijodiy fikrlash va ijodiy g'oyalar kerak.

Shaxsiy darajada globallashuv hayotning tobora tezlashib borayotgan sur'atlarini keltirib chiqaradi. Bizda juda ko'p ma'lumotlar mavjud, ammo bugun o'rgangan narsalarimizga ertaga osonlikcha eskirishi mumkin. Garchi tez o'zgarishlar ham yangi imkoniyatlar keltirsa-da, endi

biz butun dunyo bo'ylab iste'dodli kishilar bilan raqobatlashishimiz kerak. Ushbu muhitda muvaffaqiyat qozonish uchun bizga ishonchli qarorlar qabul qilishga va tezda yangi bilimlarni egallashga yordam beradiganuvchi ijodiy fikrlash qobiliyatlari kerak[1].

Kreativlik (lot., ing. "create" – yaratish, "creative" – yaratuvchi, ijodkor) – individning yangi g'oyalarni ishlab chiqarishga tayyorlikni tavsiflovchi va mustaqil omil sifatida iqtidorlikning tarkibiga kiruvchi ijodiy qobiliyati[2]. Qat'iy aytganda, bugungi kunda muvaffaqiyat va eng muhimi, shaxsiy qoniqish manbai pul yoki texnologiyalar emas, balki yangi g'oyalardir. Ijodiy iqtisodiyot ishlab chiqarish, xizmat ko'rsatish, savdo va ko'ngilochar sohalarga yangi hayot baxsh etadi. Bu kishilar yashash, ishlash va o'qishni xohlagan muhitni, shuningdek, ular o'ylaydigan, ixtiro qiladigan va yaratadigan muhitni o'zgartiradi.

Iqtisodiy hayotning belgilovchi elementi sifatida ijodkorlikning paydo bo'lishi uzluksiz o'zgarishlar jarayonining asosini tashkil etadi. Ijod yangi texnologiyalar, yangi tarmoqlar, yangi boyliklar va boshqa iqtisodiy afzalliklar manbai ekanligi tobora e'tirof etilishi tufayli o'zining munosib e'tirofini oldi. Xuddi shu sababga ko'ra, ijodkorlikni rag'batlantirish va undan foydalanishga qaratilgan tizimlar paydo bo'ldi. Aynan turli ko'rinishdagi ijodkorlikka intilish zamonaviylikning teran ruhini shakllantiradi. Ijodiy mehnatning muhim xususiyatlari shundan iboratki, bu ish ham insonning ichki motivatsiyasini, bilim va tajribasini talab qiladi va zamonaviy xususiyatga ega. Hozirgi kunda muammoni ijodiy hal etishning quyidagi asosiy shartlari ajralib turadi: bilim, tajriba, mehnat ijodiy fikrlash qobiliyati, shaxsiy motivatsiya[3].

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili. Iqtisodchi Pol Romerning fikricha, turmush darajasidagi eng katta yutuqlarga (bozordagi eng muhim raqobatdosh ustunliklarni hisobga olmaganda) faqat "porsiyalarni ko'paytirish emas, balki retseptlarni yaxshilash" orqali erishish mumkin. Ikkinchidan, ijodkorlik texnologik innovatsiyalar yoki yangi biznes modellari bilan cheklanib qolmaydi, balki ko'p qirrali va murakkabdir. Uni qutida saqlash va faqat ofisga kelgandan keyin ommaga namoyish qilish mumkin emas[4].

Ijodiy jarayon nafaqat individual, balki ijtimoiy xususiyatga ega bo'lib, uni tashkil etishning muayyan shakllariga ehtiyojni keltirib chiqaradi. Biroqtashkilotning ba'zi jihatlari ijodkorlikni bo'g'adi va ko'p hollarda bo'ladi. Ko'pincha tashkiliy davr deb ataladigan XX asrning birinchi yarmini belgilovchi xususiyat yirik, yuqori darajada ixtisoslashgan byurokratik tuzilmalarning hukm-

ronligi edi. 1940-yillardayoq iqtisodchi Jozef Shumpeter yirik tashkilotlarning ijodkorlikka salbiy ta'siriga e'tibor qaratgan edi. Ijodkorlik umumlashtirish qobiliyatini nazarda tutadi [5].

Iqtisodchi tarixchi Joel Mokir shunday yozadi: "Iqtisodchilar va tarixchilar iqtisodiy kishi (homo ekonomikus) va ijodkor (homo creativus) o'rtasida chuqur farq borligini tan olishadi. Birinchisi tabiat unga bergan narsadan maksimal darajada foydalanadi. Ikkinchisi esa tabiat unga buyurgan narsaga norozilik bildiradi. Texnologik ijodkorlik, umuman ijodkorlik kabi, bo'ysunmaslik harakatidir"[6].

Ijodiy jarayon ba'zida qanchalik rag'batlantiruvchi va ta'sirli bo'lsa, bu juda mashaqqatli ish. Tomas Edison (texnik ijodkorlik modeli) va Jorj Bernard Shou (madaniy ijod namunasi) dahoning 90 foizi ter va 10 foizi ilhom ekanligini aytishgan. Jurnalist Red Smit esa o'z kasbining talablari haqida shunday degan edi: "Yozish oson. Yozuv mashinkasi oldiga o'tirib, bilagingizni ochishingiz kerak, xolos". Ixtirochi, dramaturg va sport boshlovchisi bir xil fikrda: Ijodiy axloq intizom, diqqat va mashaqqatli mehnatga asoslanadi [7].

Ijodkorlik o'ziga ishonch va tavakkal qilish qobiliyatini talab qiladi. Margaret Bouden o'zining "Creative Mind" kitobida ijodkorlik ishtiyoq va o'ziga ishonch uyg'unligini o'z ichiga oladi, deydi. "Yangi g'oyalarni o'ylab topish va tanqidga qaramay xatoga yo'l qo'yish uchun kishida o'zini o'zi qadrlash tuyg'usi rivojlangan bo'lishi kerak», deb yozadi u. - Umumiy qabul qilingan qoidalarni buzish, ulardan tashqariga chiqish o'ziga ishonchni talab qiladi. Qarshilarning fikriga va haqoratli so'zlariga qarshi qayta-qayta buni qilish uchun sizga ko'proq ishonch kerak. Margaret Boudenning so'zlariga ko'ra, "Zarur ruhiy mexanizmlarni ishlab chiqish va ularning imkoniyatlarini o'rganish uchun siz ko'p vaqt va kuch sarflashingiz kerak. Bu har doim ham oson emas (Betxoven uchun ham oson bo'lmagan). Ammo bu osonlik bilan kelgan bo'lsa ham, hayotda boshqa diqqatga sazovor joylar mavjud. O'z ishiga (musiqi, matematika, tibbiyotga) qat'iy berilishgina kishini kuchini boshqa narsaga sarflashning oldini oladi [8].

Ken Robinsonning fikriga ko'ra, "kreativlik – o'z qiymatiga ega original g'oyalar majmui" sanaladi. Gardner esa o'z tadqiqotlarida tushunchani shunday izohlaydi: "kreativlik – shaxs tomonidan amalga oshiriladigan amaliy harakat bo'lib, u o'zida muayyan yangilikni aks ettirishi va ma'lum amaliy qiymatga ega bo'lishi lozim"[9].

Patti Drapeau fikricha, kreativ fikrlash, avvalo, muayyan masala yuzasidan har tomonlama fikrlash sanaladi. Patti Drapeau "Agarchi o'zingizni kreativ emasman deb hisoblasangizda,

hozirdanoq kreativ tafakkurni rivojlantirishga qaratilgan darslarni tashkil eta boshlashingizni maslahat beraman. Aslida, gap sizning ijodkor va kreativ bo'lganingiz yoki bo'lmaganingizda emas, balki darslarni kreativlik ruhida tashkil etishingiz va yangi g'oyalarni amalda sinashga intilishingizdadir", - deb ta'kidlaydi [10].

N. Rojers shunday deb yozadi: "Ijodkorlik – muammolarning yangi yechimlarini topish yoki ifodalashning yangi usullarini kashf etish qobiliyati; biror narsani jonlantirish shaxs uchun yangi». Ijodiy jarayon – bining hayot energiyamiz, va buni bir marta boshdan kechirgan kishi endi usiz yashay olmaydi[11].

Tadqiqot metodologiyasi. Tadqiqotda ma'lumotlarni guruhlash, taqqoslash, mantiqiy fikrlash, ilmiy abstraksiyalash, analiz va siztez, induksiya va deduksiya usullaridan keng foydalanildi.

Tahlil va natijalar. Ba'zi boshqaruv lavozimlari, ayniqsa, marketing, tadqiqot va ishlanmalar, san'at va davlat sektori ijodkorlikni talab qiladi. Mavjud yechimlar samaradorlik va kuchga ega bo'lmaganda, ayniqsa, ijodiy yondashuv talab etiladi. Mavjud mahsulot va xizmatlarni ko'rib

chiqish va ularni yaxshilash yo'llarini topish zarur bo'lganda yoki natijalarga erishish uchun mutlaqo yangi yechimlar va g'oyalarni topish kerak bo'lganda kerak. Ijodkor shaxs har birimizda yashaydi, lekin ularning ijodiy qobiliyatlarini yuzaga chiqarishda bir qancha "to'siqlar" mavjud. Zamonaviy iqtisodiyotda shaxsning ijodkorligi va ijodiy qobiliyatlari mutaxassisning muvaffaqiyatli kasbiy faoliyati uchun zarur bo'lgan muhim vakolatlaridir. Bu qobiliyatlardan biri boshqaruvga ijodiy yondashishdir. Ishlari asosan muntazam yoki turg'un tashkilotlarda jamlangan rahbarlar, odatda, o'zlarining ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish ehtimoli kamroq. Barkamol boshqaruv qobiliyati yaxshi, lekin ijodiy fikrlash va uni bo'lim yoki butun korxonani boshqarishda qo'llash ikki baravar yaxshi [12].

Boshqaruvdagi ijodkorlik har doim ham yuqori baholanmagan, ammo hozir u muhim qadriyatga aylanib, ahamiyati ortib borishi mumkin. Ijodkorlik darajasi yuqori bo'lgan rahbarlar odatda jadvalning o'ng tomonida, kam ijodkorlik bilan esa chap tomonda sanab o'tilgan xususiyatlarga ega bo'ladilar (1-jadval).

1-jadval

Ijodkor va ijodkor bo'lmagan rahbar xususiyatlari [13]

<i>Ijodkor bo'lmagan rahbar</i>	<i>Ijodkor rahbar</i>
Boshqa kishilardagi ijodkorlikni qadrlamaydi	Boshqalardagi ijodkorlikni qadrlaydi
Noaniqlikni yoqtirmaydi	Noaniqlik uchun tayyorlangan
O'zining zukkoligiga ishonmaydi	O'zining ijodkorligiga ishonadi
Uning ijodkor bo'lishiga to'sqinlik qilayotgan omillarni o'rganmagan	Uning ijodkor bo'lishiga to'sqinlik qiluvchi omillarni aniqlaydi
Tugatishdan oldin ketishga moyil	Vazifalarni bajarishda qat'iyatli
An'anaviy yondashuvlarni afzal ko'radi	An'anani buzishi mumkin
Qattiq stressga duchor bo'lish	Stressni kamaytirishga harakat qiladi
Joriy vaziyatdan mamnun	O'zgarish zarurligini his qiladi
Yo'qotilgan imkoniyatlar	Imkoniyatlardan foydalanadi
Fikrlarni juda jiddiy qabul qilish	Fikrlar bilan osongina bog'lanishga qodir
Standart yechimlarni afzal ko'radi	Innovatsion yechimlarni afzal ko'radi
Muammolarni tizimsiz tarzda hal qiladi	Muammolarni tizimli ravishda hal qiladi
Aqliy hujum bilan tanish emas	Aqliy hujum usulidan foydalanadi
Ijodiy jamoalarni boshqarishda qiynaladi	Ijodiy jamoalarni boshqarishga qodir
Hissiyotlarni bostiradi	Hissiyotlarni erkin ifodalashga undaydi
Xatolardan o'rganishga qodir emas	Xatolardan saboq olishga harakat qiladi
Tavakkalchilikdan qochadi	Tavakkalchilikka qodir

Ijodiy fikrlash har qandayb muammoga tezda javob berish va qiyin vaziyatlardan nostandart yo'llarni topishga yordam beradi. Bu nafaqat ijodiy kasb egalari tomonidan talab qilinadi – ijodkorlik turli kundalik vazifalarni hal qilishda muvaffaqiyatli qo'llanilishi mumkin.

1. O'zingizni ijobiy tomonga sozlang. Ijodkorlikni rivojlantirish uchun sizga alohida psixologik munosabat kerak. Agar inson o'zini muvaffaqiyatsiz deb hisoblasa, u yangi g'oyalar genera-

tori bo'la olmaydi. Qo'rquv, shubhalar va salbiy ongsiz munosabat ijodkorlikni bostiradi. Sizni nima to'xtatayotganini aniqlashga harakat qiling.

2. Assotsiatsiyalar bilan trening. Uyushmalar insonning o'zida ijodkorlikni uyg'otishga, aqliy faoliyatni rag'batlantirishga yordam beradi. Stiv Jobsning aytishicha, ijodkorlik "narsalar o'rtasida aloqa o'rnatishdir". Mavjud tajribaning turli qismlarini birlashtirib, kishi yangi narsalarni sintez qiladi.

1-rasm. Ijodiy fikrlashni rivojlantirishning 8 usuli

Manba: muallifl tomonidan tayyorlandi.

3. O'zingizni direktor o'rnida tasavvur qiling. Rol reenarnatsiyasi yangi g'oyalarni yaratish qobiliyatini rivojlantirishga yordam beradi. Jamoat transportida yoki zerikarli yig'ilishda o'tirib, o'zingizni boshqa kishining o'rnida tasavvur qiling. Bu noodatiy buyurtmani bajarishi kerak bo'lgan me'mor bo'lishi mumkin. Yoki tanazulga yuz tutgan yirik korxonada rahbari. Inqirozga qarshi qanday choralar sizga bankrotlikdan qochish va ishbilarmonlik obro'sini saqlab qolishga imkon berishini o'ylab ko'ring.

4. Ikkinchi qo'lingizdan foydalanishni boshlang. Aksariyat kishilar uchun o'ng qo'l ustunlik qiladi. U faolroq, tez-tez ishlatiladi, harakatlarni tezroq va aniqroq bajaradi. O'ng qo'l miyaning chap yarim shari tomonidan boshqariladi. U bizning analitik fikrlashimiz uchun ham javobgardir. Ammo tasavvur, murakkab tasvirlar va hissiy aql o'ng yarim sharning imtiyozidir.

5. Fikrlarni daftarga yozib oling. Ilhomni kutishning hojati yo'q, bu deyarli hech qachon o'z-o'zidan kelmaydi, lekin ish jarayonida allaqachon paydo bo'ladi. Ijodkorlikni rivojlantirish doimiy o'z-o'zini o'rganish va ijodiy o'sishni talab qiladi. Xayolingizga kelgan bir g'oyalari, hatto ular bema'ni ko'rinsa ham, yozing. Ijodiy impulslar kutilmaganda sodir bo'ladi – ovqat paytida, mashg'ulotda, poyabzal do'konida, tushida. Fikrlarni yozish uchun maxsus daftarga ega bo'lish va uni doimo o'zingiz bilan olib yurish yaxshiroqdir.

6. Eski narsalar uchun yangi foydalanishni toping. Kundalik hayotda kishilar uzoq vaqtdan beri ishlab chiqilgan naqsh sxemalariga amal qilishadi. Har bir faoliyatingizga ozgina ijodkorlik kiriting: hatto kichik o'zgarishlar ham yangi g'oyaga olib kelishi mumkin. Eski narsalarni qay-

ta tiklashni yoki eng oddiy narsalarni g'ayrioddiy narsalarga aylantirishni boshlang.

7. Onlayn kurslarga yoziling. Yangi taassurotlar nafaqat qutidan tashqarida fikr yuritishga, balki miya faoliyatini yaxshilashga ham yordam beradi. Muntazam ravishda olingan ma'lumotlar tufayli yangi nerv hujayralari va ular orasidagi aloqalar hosil bo'ladi. Ommabop va qulay o'rganish formati on-layn kurslardir. Siz uchun qiziqarli, ammo notanish mavzularni tanlashga harakat qiling. Boshqa sohadagi tayyor muvaffaqiyatli shablon ishingizda kutilmagan tarzda foydali bo'lishi mumkin.

8. Qahvaxonada ishlashga harakat qiling. Yangi g'oyalar tug'ilishi uchun manzarani o'zgartirish muhimdir. Bir joyda uzoq vaqt ishlaganda, kishi e'tiborsiz bo'lib, tez-tez xato qila boshlaydi. Eng oson yo'li – ish joyini keraksiz narsalardan ozod qilish, yangi ish yuritish buyumlarini olish, chiroq yoki stolni o'zgartirish. Qaysi sharoitlarda ishlash siz uchun eng oson ekanligini tushunishga harakat qiling[14].

Muvaffaqiyatli kasbiy faoliyat nafaqat insonning individual xususiyatlari bilan, balki, birinchi navbatda, professional shaxsga aylanish jarayonida ularning tizimli o'zaro ta'siri bilan belgilanadi. Tadqiqot natijalariga ko'ra iqtisodchi-menejerning kasbiy muhim fazilatlarini tuzilmasi shartli ravishda quyidagicha belgilanadigan o'zaro bog'liq uchta blok tizimi bilan ifodalinishi kerak:

- mutaxassisning shaxsiy fazilatlarini (mutaxassisning individual xususiyatlari), shu jumladan amalga oshirilgan kasbiy faoliyat bilan bevosita bog'liq shaxsiy xususiyatlar: motivatsiya, qat'iyatlilik, kasbiy o'sishga intilish, tashabbuskorlik, o'zi-

ni-o'zi boshqarish qobiliyati, tayyorlik, axborotni, mustaqillikni, mas'uliyatni, temperament turini, muloqotni idrok etish;

- intellektual (gnostik): mantiqiy va analitik qobiliyat, ongning tanqidiyligi, aqliy faoliyat, o'tmish va hozirgi vaziyatni mustaqil ravishda tahlil qilish qobiliyati. Intellektual fazilatlar shuningdek, ijodkorlik belgilari – ijodiy faollik, modellashtirish va loyihalash qobiliyati va boshqalar kiradi;

- jamoa va jamiyatdagi xatti-harakatlarining xususiyatlarini tavsiflovchi tashkiliy va boshqaruv (ijtimoiy va boshqaruv), qaror qabul qilish, o'zini va boshqalarni tashkil qilish, aniq nazoratni ta'minlash va boshqalar [15].

Xulosa va takliflar. Yuqoridagilardan kelib chiqib, xulosa qilish mumkinki, ijodiy fikrlash o'ziga ishonch, faollik va yetakchilik, tavakkalchilik qobiliyatini talab qiladi. Ijodkorlikka bog'liq fazilatlar: zukkolik, yechim topish qobiliyati yangi fikrlash, muammoga yon tomondan qarash qobiliyati, fikrlash va uzluksiz o'rganish qobiliyati, qayta ishlash qobiliyati va yangi g'oyalarni o'ylab topishni tashkil etadi. Ijodkor kishilar kelajakdagi senariylarda ishlaydi va turli ixtirolar va ularning oqibatlarini o'rganadi. Ijodkorlik amaliy tasavvur, aql-zakovat, o'z-o'zini o'rganish. Ijodkorlik uchun ichki motivatsiya muhimroq ahamiyatga ega.

Hozirgi sharoitda innovatsion g'oyalar bir shaxsga tegishli emas, balki bir guruh mutaxassislarining birgalikdagi faoliyati natijasidir. Yaratilayotgan yangi mahsulot ustida marketologlar, dizaynerlar, konstruktorlar, texniklar, muhandislar, iqtisodchilar, savdo bo'yicha mutaxassislar, iste'molchilar, yetkazib beruvchilar, subpudrat-chilar birgalikda ishlaydilar. Bunday ijodiy jamoalar uchun asosiy boshqaruv vositalari mavjud:

- muammoni shakllantirish;
- ishchi guruhni shakllantirish;
- vazifalarni rejalashtirish va belgilash;
- resurslar;
- harakat erkinligi;
- rag'batlantirish;
- tashkiliy yordam;
- xato qilish huquqi;
- sheriklar fikrini hurmat qilish [16].

Kreativ fikrlashni faollashtirishning evristik texnikasi va usullarini o'rganish muvaffaqiyatni yaqinlashtiradi, shuningdek, shaxsning ijodkorlik qobiliyatini rivojlantiradi. Kreativ boshqarish usullarini, ijodkorlik nazariyasini, yangi texnik yechimlarni izlash va usullarini o'zlashtirish ijodning ijtimoiy ahamiyatini, uning ijtimoiy zarurligini anglashg va ularning kreativ salohiyatini yanada to'liq ochib berishga yordam beradi. Shu sababli, jamoaning kollektiv ongini shakllantirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Manba va foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Khotamov I.S., Olimov M.K., Madrahimova G.R. Kreativ fikrlash. – Toshkent, 2021.
2. Safarova M.A. Talabalarda kreativlik sifatlarini rivojlantirish imkoniyatlari va ularning tarkibiy asoslari, FTAI. ISSN: 2181-1776, Aprel 2021.
3. Креативное мышление в бизнесе. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2006.
4. Paul Romer, «Ideas and Things», *Economist*, September 11, 1993, online version, p. 2.
5. Joseph Schumpeter, *Capitalism, Socialism and Democracy*. New York: Harper and Row, first edition 1942, second [revised] edition 1947, third and final author's revision 1950; quotes are from Harper Torchbooks edition of the latter, 1975, pp. 132-134 (издана на русском языке: Шумпетер Й. Капитализм, социализм и демократия. М.: Экономика, 1995).
6. Joel Mokyr, *The Lever of Riches: Technological Creativity and Economic Progress*. New York: Oxford University Press, 1990. Впервые Шумпетер упомянул об этом различии в своей статье: «The Creative Response in Economic History», *Journal of Economic History* 7(1947): 149-159.
7. Цит. no: Boden, *The Creative Mind*, p. 254.
8. Boden, *The Creative Mind*, p. 255. См. также: Thomas Kuhn, *The Structure of Scientific Revolutions*. Chicago: University of Chicago Press, 1962
9. Башина Т.Ф., Ильин Е.П. Психология творчества, креативности, одаренности. – СПб.: Питер, 2009. – с.
10. Drapeau Patti. Sparking student creativity (practical ways to promote innovative thinking and problem solving). – Alexandria – Virginia, USA: ASCD, 2014. – p. 4.
11. Роджерс Н. Творчество как усиление себя // *Вопросы психологии*. 1990. № 1. С. 164– 168.
12. Цой Ю.А., Гуремина Н. Творческие навыки руководителя как эффективный ресурс управления организацией
13. Вудкок М., Френсис Д. Раскрепощенный менеджер. Для руководителя – практика: //Пер. с англ. – М.: Дело, 2-е изд., перераб. 1994. с. 17-18, с. 148-153. URL: http://www.buro-dv.ru/literatura/liter_14/liter14.php (дата обращения 17.11.2015)
14. Is Noise Always Bad? Exploring the Effects of Ambient Noise on Creative Cognition. Ravi Mehta, Rui (Juliet) Zhu and Amar Cheema, *Journal of Consumer Research*. Vol. 39, No. 4 (December 2012), pp. 784-799
15. Петрук Г.В. Результаты профессиографического исследования профессионально важных качеств экономиста-менеджера (анализ и предлагаемая структура) // *Современные проблемы науки и образования*, 2013. № 6.
16. Журавлев В.А. канд. экон. наук, доцент кафедры «Логистика и менеджмент» Международного института трудовых и социальных отношений, г. Минск, Креативное мышление, креативный менеджмент и инновационное развитие общества. *Креативная экономика*, 2008, № 5.